

Diplomat Jaromír Novotný: Všechno je úplně jinak, co senátoři nevědí. Překvapivé informace o dostavbě Dukovan, vakcíně SPUTNIK, Nord Streamu 2, ruském a čínském internetu. (ROZHOVOR)

- CZ24 News | 8. února 2021

Rusko udělalo další krok ke sblížení s Čínou, která mu dá vše, co mu my odmítáme poskytnout, varuje pedagog, analytik a dlouholetý diplomat Jaromír Novotný. Ten vysvětluje podstatný detail sporu o dostavbu Dukovan, připomíná jasnou podporu Merkelové pro Nord Streamu 2 a sděluje, jak je to s „ruským internetem“.

Vědecký tisk píše o úspěšnosti vakcíny Sputnik V, která je v poslední fázi testování. Kancléřka Angela Merkelová uvedla, že se nebrání použití Sputniku V, do médií se dostávají informace o případné „společné produkci ruských vakcín...“ Zaznamenal jste to?

Samozřejmě jsem to zaznamenal. Pokud jde o vakcínu Sputnik V, tak víme, že kupříkladu Maďarsko už ji nakoupilo, a jsou tu i další země, které o ni mají zájem. Je to pochopitelné – její cena, ale i ta prozatím deklarovaná úspěšnost, vypadají nanejvýš příznivě a slibně. Ostatně o tom jednala i německá kancléřka Angela Merkelová s ruským prezidentem Vladimírem Putinem.

A zdá se, že Merkelová si s Putinem rozumí i v jiných oblastech. Přestože se aktuálně nabízí torpédování Nord Streamu 2, kancléřka signalizuje dodržení smlouvy. Jinak vidí situaci USA - jak stručně uvedl Bidenův ministr zahraničí Antony Blinken: „Nord Stream 2 je špatný nápad.“ Americký postoj provázejí i ekonomické sankce. Jak to vnímáte vy?

Já za tím americkým postojem vidím zcela zřejmé a zistné ekonomické zájmy. Je to zkrátka souboj o dodávky plynu pro Evropu, která by už takto nemusela nakupovat předražený zkapalněný plyn z USA. A jak vidíme, veškeré americké sankce se navíc v praxi minuly účinkem a tu stavbu stejně nezastavily.

A pokud jde o německý postoj?

Německo tento projekt ze stejně zistných důvodů rovněž nezastaví. Nezapomeňte na jeho koncepci zelené politiky, k níž se zavázalo. Ta nařizuje uzavření uhelných elektráren ve všech spolkových zemích - a zároveň stojí i proti jaderné energetice - z toho tedy logicky vyplývá, že Německo nutně potřebuje mít jako hlavní náhradní alternativu plyn, kterým vše vykompenzuje. A samozřejmě plyn, který bude co nejlevnější. Proto Angela Merkelová o Nord Streamu 2 už odmítla jednat jak s Donaldem Trumpem, tak i s jeho nástupcem Joem Bidenem. Mimochodem - ve vedení Gazpromu není jen tak náhodou bývalý německý kancléř Gerhard Schröder...

Když je nyní Británie mimo EU, mohlo by Německo tímto svým příkladem inspirovat ostatní země Unie ke zlepšení vztahů s Ruskem?

Nebylo by to zase tak překvapivé, minimálně v té ekonomické rovině. Já musím v té souvislosti vzpomenout rozhovor, který poskytl ruské agentuře TASS český exministr zahraničí Karel Schwarzenberg, který sám uvedl, že EU by se měla chovat k Rusku naprosto normálním způsobem.

Pokud jde o Rusko, hovoří se ale o klesající životní úrovni v této zemi...

Tak to tedy vidím jinak, protože když se podíváme na ekonomická čísla z poslední doby, která reflektují hospodářskou situaci v souvislosti se ztrátami způsobenými covidovou epidemií, vidíme, že snad s výjimkou Číny ruská ekonomika klesla na rozdíl od řady jiných zemí o pouhá čtyři procenta. Rusové teď navíc uzavřeli velmi důležité dohody právě s Čínou, které budou dodávat ropu a plyn - a je tedy možné, že třeba za dva roky může být Čína hlavním a jediným importérem, pokud bude Západ nadále ohrožovat nad Ruskem nos. A Rusko z Číny naopak dostane to, co mu v té technologické rovině odmítá poskytnout Západ.

Co se týká současné politické situace v Rusku, někteří analytici odhadují, že nakonec budou tamní protirežimní demonstrace potlačeny a časem vše vyšumí do ztracena. Stejně jako kauza okolo Alexeje Navalného, kterého dnes mnozí považují za nového ruského hrdinu...

Já tedy rozhodně ne, Navalnyj je pouze korupčník, který není uvězněn z žádných politických důvodů, ale de facto ze stejných důvodů, jako byl zavřený Chodorkovskij.

Navalnyj je extrémní ruský nacionalista, který schválil útok na Gruzii, připojení Krymu k Rusku a například o Gruzíncích a islamistech z Kavkazu se opakovaně vyjádřil - eufemisticky řečeno - velmi hanlivě. Takže on v čele Ruska by určitě nebyl žádný hodný chlapec ve vztahu k Západu, jak si snad někteří romanticky představují.

Rusko je podle slov exprezidenta a premiéra - dnes předsedy ruské bezpečnostní rady - Dmitrije Medveděva - připraveno odpojit se od globálního internetu.

On sám uvádí příklad Číny, která si už vytvořila svůj vlastní internet, a dále poukazuje na skutečnost, že řídicí centra světového internetu se nacházejí v USA.

Já si myslím, že to poslední, co jste zmínil, je v této rovnici to nejdůležitější a klíčové. Protože nemálo z nás před časem zarazilo chování společností typu Twitter, Facebook nebo Apple, které zakázaly využívat své informační kanály americkému prezidentovi Donaldu Trumpovi, což je přece v přímém rozporu s tím, čemu by měl internet sloužit – tedy svobodě slova a projevu. Takže to připomíná opravdu ten známý svět podle Orwella se vším všudy.

Jistě ale nechcete tvrdit, že čínský model internetu je synonymem svobody...

Ne, nechci tvrdit, že je synonymem svobody, chci jen říct, že takovýto internet prostě nemůžou nějaké americké korporace jen tak vypnout – jako k tomu došlo v případě Donalda Trumpa – a to považuji za odstrašující příklad.

Čína už vybuchovala síť svých satelitů, přes které se internet, ale i telefonické hovory a další služby šíří. Evropská unie si v podstatě buduje také vlastní síť satelitů v podobě navigačního systému se sídlem v Praze a Rusko pochopitelně také.

Zkrátka ti velcí světoví hráči si vytvoří své vlastní sítě, ovšem s tím rozdílem, že v Americe tyto sítě řídí soukromé společnosti, zatímco zde to budou jednotlivé státy, respektive v případě EU Evropská komise.

Pojďme k USA a nové administrativě Joea Bidena. Po úvodní legislativní smršti nového amerického prezidenta teď následuje uvolnění, a jak říká kupříkladu americký analytik Jamie Fly - výsledný rozdíl mezi vládou Bidena a Trumpa nebude zase tak velký, ale Evropa může podle něj narazit kvůli nedodržování svých závazků v rámci financování NATO. Jako člověk, který z pozice náměstka ministra obrany v podstatě spoludovedl ČR do NATO - jak to vidíte?

Já se domnívám, že to bude patrně spíše naopak. Tedy že Biden bude tlačit na dodržování těch závazků (dvě procenta z HDP), ale ne tak silně, jako to činil jeho předchůdce Trump.

Mě Joe Biden například příjemně překvapil dohodou o prodloužení smlouvy o kontrole jaderných zbraní Nový START, kterou začal s Vladimírem Putinem projednávat prakticky pár dnů po svém zvolení – a v tuto chvíli je to prodloužení o pět let oficiálně potvrzeno z obou stran.

Jak si podle vašeho názoru bude Joe Biden počínat ve své vojenské politice?

Zatím nevím, zda v tom má dostatečně jasno, jakým směrem se vlastně začít ubírat. Především není jasné, zda půjde v Trumpových stopách – to znamená: stáhne vojáky z Afghánistánu? Stáhne jednotku 12 tisíc Američanů z Německa? Nebo přesune své vojáky z Německa do Polska, kde vybuduje velkou základnu, kterou zaplatí sami Poláci? To vše jsou projekty a vize Donalda Trumpa.

A Joe Biden v tomto směru ještě neodkryl karty.

Každopádně očekávám, že bude tvrdým vyjednávačem ve věci případného navýšení vojenského rozpočtu země EU.

I když tam bude mít asi pozici značně zjednodušenou, protože všechny země jsou dnes v krizi a o ničem takovém momentálně ani reálně neuvažují.

Trumpův ministr zahraničních věcí Mike Pompeo začal v posledních měsících své vlády

podporovat tzv. dialog o Číně. Ale právě už zmiňovaný Pompeův nástupce Antony Blinken se vyjádřil naopak v tom smyslu, že USA se musejí Číně postavit. Jak bude tedy vypadat ten vztah Čína - USA a jak může ovlivnit například pozici Ruska?

Já se domnívám, že ji ovlivní skutečně významnou měrou.

Spojené státy budou podle mě svou politikou tlačit Čínu směrem k Rusku, což se samozřejmě finálně obrátí proti nim, neboť tandem Čína - Rusko, to je neobyčejně velká síla, ať už vojensky nebo ekonomicky.

Analytik Peter Rough ve své studii pro Hudsonův institut varuje, že Čína hodlá přetvořit Evropu v pouhou síť vazalských států - a že je tedy nebezpečné s ní obchodovat. Leckteří naši politici se s tímto názorem evidentně ztotožňují, když hovoří například o vyloučení čínských a také ruských dodavatelů z tendru o dostavbu jaderné elektrárny Dukovany. Jak na to nahlížíte?

Pravda je, že zejména z řad senátorů slýcháme o tom, že Rusko a Čína jsou nesolidní partneři, že by vznikla příliš velká závislost české ekonomiky na té ruské, že by nás pak Rusové mohli v podstatě vydírat atd.

Tito politici argumentují tím, že pokud by v Dukovanech byla instalována ruská technologie, pak bychom museli automaticky odebírat palivo z Ruska. Ale odkud si myslíte, že ho odebíráme teď? Naše jaderné elektrárny běží na ruské palivo bez problémů už 30 let po roce 1989 a za celou tu dobu nenastalo ani žádné vydírání, ani jakákoliv jiná kritická situace, kdy by Rusko odmítlo palivo dodat.

Problém tkví údajně i v tom, že naše tajné služby považují vypsání a zveřejnění dokumentace k tendru za ohrožující bezpečnostní zájmy státu...

Podle mého názoru je to pouze malování čerta na zeď. A navíc si musíme uvědomit, že pokud snížíme počet účastníků tendru, tak se tím samozřejmě v konečném důsledku zvýší výsledná cena. A jde o zakázku v hodnotě šest miliard eur.

Vrátím se ještě k politice Spojených států. Jaký očekáváte, že bude vztah EU a USA v čele s prezidentem Joem Bidenem?

Spojené státy nyní berou Evropu jako konkurenta, což vidíme už na té vzájemné celní politice. Takže v té obchodní rovině zde probíhá válka a probíhat bude i nadále. Na tom se nic nezmění.

Dost evropských politiků se z vítězství Joea Bidena raduje. Podle některých názorů je to však spíše Pyrrhovo vítězství. Co o tom soudíte?

Já se přikláním spíše k tomu Pyrrhovu vítězství. Samozřejmě že Donald Trump byl ve své politice často nepředvídatelný, Joe Biden by mohl být přece jen čitelnější, což se dá vnímat jako určité pozitivum.

Ale jak už jsem v jednom z minulých rozhovorů s vámi konstatoval, já se obávám především toho, že Biden ze zdravotních důvodů také vůbec nemusí svůj mandát dokončit - a pak by se do čela USA dostala historicky první žena - současná viceprezidentka a známá aktivistka Kamala Harrisová, kterou považuji za podstatně větší hrozbu pro svět než tu, kterou podle některých názorů údajně představoval Donald Trump.

Zdroj: <https://www.parlamentnilisty.cz/>